4 Gustavo 11 Adolfo šilingai. Kape Nr. 44 - du Zigmanto III Vazos dvidenariai. Kape Nr. 45 rastas vienas, kape Nr. 46 - du Zigmanto III Vazos šilingai. Kape Nr. 49 - Kazimiero Jogailaičio lenkiško pusgrašio nuolauža, Aleksandro Jogailaičio lietuviškas pusgrašis, Žygimanto Augusto dvidenaris, Zigmanto III Vazos dvidenaris ir 3 šilingai. Kape Nr. 53 - Žygimanto Augusto denaro nuolauža, o kape Nr. 54 - varinis žiedas.

Gana keistas buvo kapas Nr. 35. Ant ilgųjų kaulų nukapotais galais buvo uždėta kaukolė be apatinio žandikaulio ir nukirstu viršutiniu. Kape rasta 11 Jono 11 Kazimiero Vazos varinių šilingų. Monetos apsitrynę, aiškiai buvę apyvartoje. Kapą galima datuoti XVII a. pabaiga. Tai kol kas vėlyviausias kapas, rastas Ruklių senkapyje.

Valdemaras Šimėnas

BITĖNŲ KAIMO KAPINIŲ APLINKOS ŽVALGYMA

S

Bitėnų (Šilutės raj.) kaime yra dvejos kapinės. Vienos į pietus nuo kaimo, už Bitės upelio, vadinamos Užbičių kapinaitėmis, o antros - į vakarus nuo kaimo (tarp kaimo ir Rambyno kalno), vadinamos Bitėnų, kartais Rambyno kapinaitėmis. MLII 1991 m. tyrinėjo Bitėnų kaimo kapinių aplinką. Tyrinėjimai susiję su Vydūno palaikų perlaidojimu ir kapinaičių sutvarkymo projektu. Kadangi aplink kapines, tarp Bitėnų kaimo ir Rambyno girininkijos esančiame miške yra daug kalvelių, primenančių pilkapius, bei iš ankstesnės literatūros yra žinoma, kad XIX a. pab. ir XX a. pr. iš Rambyno apylinkių į "Prūsijos" muziejų Karaliaučiuje patekdavo nemažai 11-X1U a. kapams būdingų dirbinių, buvo spėjama, kad kažkur prie šių kapelių turi būti kapinynas (žr. LAA. V..1977.T.3.P.95). Kad kalvelės gali būti

pilkapiai, rodo E.Gizevijaus žinutė, kai jis 1835 m., nuslinkus Rambyno kalnui, prie Bitėnų iškasinėjo vieną kalvelę, ir rado du žalvarinius smeigtukus (žr. Lietuvininkai. V. 1970.P. 80-81). E.Holakas, remdamasis E.Gizevijumi, šiuos pilkapius įtraukė į Rytprūsių archeologijos paminklų aprašą. Radiniai iš Rambyno apylinkių minimi "Prūsijos" muziejaus katalogo 2-ame tome. Pilkapius "tarp Rambynkalnio ir Bitėnų, labai gražioje vietoje ant aukšto Nemuno kranto" mini J.Basanavičius (Rinktiniai raštai. V., 1970. P.336). Lankė juos ir Istorijos instituto žvalgomoji ekspedicija 1963 m.

Šios kalvelės atkreipė šių eilučių autoriaus dėmesį. Panašių, pilkapius primenančių kalvelių Rambyno apylinkėse yra ir daugiau: į pietus nuo Bitėnų kaimo, miške prie Merguva vadinamos Nemuno senvagės, prie Mikytų, Pagėgių, Trakininkų ir kt. 1987 m. visas kalveles apžiūrėjo MMT (dabar LKP LC) archeologai. Jie nutarė, kad šių "pilkapių" į paminklų sąrašą nereikėtų traukti, o reikia bent vieną ištirti.

Kadangi sužinota, kad Bitėnų kapinėse bus įrengtas Mažosios Lietuvos įžymių žmonių panteonas ir bus keičiama kapinaičių aplinka, nutarta patikrinti, ar kalvelės nėra pilkapiai. Tyrinėti pasirinktas nedidelis aiškios formos "pilkapis", esantis į vakarus nuo Bitėnų kapinių tvoros. Jis beveik apvalios formos, 14x12 m skersmens ir 180 cm aukščio. Kasamas buvo pietrytinis "pilkapio" ketvirtis. Tik pradėjus kasti, paaiškėjo, kad tai natūrali smėlio kopa. Pjūvyje išsiskyrė aiškūs, horizontalūs geologiniai sluoksniai, natūralaus supustymo žymės. Norint išsiaiškinti kopos sandarą, ketvirtis nukastas iki pagrindo. Išaiškėjo, kad kopa yra reliktinės kilmės, susidariusi aplink ją išpuščius smėlį. Tarp pagrindo ir sampilo nėra jokio skiriamojo buvusios velėnos sluoksnio. Taigi, matyt, Rambyno apylinkėse esančios kalvelės, primenančios pilkapius, yra natūralios kilmės, t.y. smėlio kopos.